

STRUKTURA UDELEŽENCEV PROMETNIH NESREČ S SMRTNIM IZIDOM IN HUDO TELESNO POŠKODBO V SLOVENIJI V OBDOBJU 2012-JUNIJ 2015

I	UVOD Z OSNOVNIMI PODATKI O VSEH UDELEŽENCIH	5
II	POVZROČITELJI PROMETNIH NEZGOD S SMRTNIM IZIDOM.....	8
II.1	Število povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih.....	8
II.2	Posledice, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nezgod s smrtnim izidom.....	8
II.3	Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu	11
II.4	Povzročitelji prometnih nezgod s smrtnim izidom po spolu in starosti	13
II.5	Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu in vozniskem stažu.....	17
II.6	Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu, starosti in vzroku prometne nesreče	20
II.7	Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so v obdobju.....	23
	2012 – junij 2015 povzročili tudi druge prometne nesreče	23
II.8	Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po državljanstvu	23
III	DRUGI UDELEŽENCI V PROMETNIH NESREČAH S SMRTNIM IZIDOM.....	24
III.1	Število drugih udeležencev po posledicah	24
III.2	Mrtvi drugi udeleženci	25
III.2	Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu in starosti.....	26
I	POVZROČITELJI PROMETNIH NESREČ S HUDO TELESNO POŠKODBO	29
IV.1	Število povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih	29
IV.2	Posledice, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nezgod s hudo telesno poškodbo	29
IV.3	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po vrsti udeležbe v prometu.....	30
IV.4	Povzročitelji prometnih nezgod s hudo telesno poškodbo po spolu in starosti	31
IV.5	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in vozniskem stažu	33
IV.6	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po vzrokih prometnih nesreč	35
IV.7	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo, ki so v obdobju januar 2012 – junij 2015 povzročili tudi druge prometne nesreče oziroma so bili drugi udeleženci v prometnih nesrečah	36
IV.8	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po državljanstvu.....	37

V	DRUGI UDELEŽENCI V PROMETNIH NESREČAH S HUDO TELESNO POŠKODBO	38
V.1	Število drugih udeležencev po posledicah	38
V.2	Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in starosti.....	38
VI	ALKOHOLIZIRANI POVZROČITELJI PROMETNIH NESREČ.....	39
VII	POVZETEK NEKATERIH UGOTOVITEV	41
VII.1	Vsi udeleženci prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju 2012-junij 2015.....	41
VII.2	Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom	41
VII.3	Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom	42
VII.4	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo	42

Citirani viri

Kazalo tabel

Tabela 1:	Vsi udeleženci prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju 2012-junij 2015	6
Tabela 2:	Odstotki posledic pri udeležencih prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju.....	6
Tabela 3:	Število udeležencev po letih	7
Tabela 4:	Smrtno ponesrečeni udeleženci prometnih nesreč v Sloveniji v.....	7
Tabela 5:	Število povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih	8
Tabela 6:	Delež mrtvih povzročiteljev med vsemi mrtvimi udeleženci	8
Tabela 7:	Posledice pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom	9
Tabela 8:	Posledice pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom v odstotkih.....	9
Tabela 9:	Mrtvi povzročitelji po mesecih v letih 2012-2014.....	10
Tabela 10:	Mrtvi povzročitelji po dnevih v tednu v obdobju januar 2012 – junij 2015.....	11
Tabela 11:	Vsi povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu	11
Tabela 12:	Povzročitelji (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu.....	12
Tabela 13:	Povzročiteljice prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu..	12
Tabela 14:	Povzročitelji (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti	14
Tabela 15:	Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih.....	14
Tabela 16:	Povzročiteljice prometnih nezgod s smrtnim izidom	15
Tabela 17:	Povzročiteljice prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti.....	16
Tabela 18:	Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih.....	16
Tabela 19:	Vozniški staž voznikov (moških) osebnih avtomobilov - povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so v času prometne nesreče imeli voziško dovoljenje	17
Tabela 20:	Srednji vrednosti in standardni odklon voziškega staža voznikov osebnih avtomobilov - povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih	18

Tabela 21: Vozniški staž voznikov osebnih avtomobilov - povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so v času prometne nesreče imele vozniško dovoljenje	19
Tabela 22: Srednji vrednosti in standardni odklon vozniškega staža voznikov osebnih avtomobilov - povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih.....	20
Tabela 23: Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu in vzroku prometne nesreče	21
Tabela 24: Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti in vzrokih.....	21
Tabela 25: Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti in vzrokih v odstotkih	22
Tabela 26: Primerjava povprečnih starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po vzrokih med obdobjema 2004-2008 in 2012-junij 2105	23
Tabela 27: Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po posledicah	24
Tabela 28: Posledice drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom po odstotkih ...	24
Tabela 29: Mrtvi drugi udeleženci.....	25
Tabela 30: Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu.....	26
Tabela 31: Mrtvi drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu	26
Tabela 32: Drugi udeleženci (moški in ženske) v prometnih nesrečah s smrtnim izidom po starosti.....	27
Tabela 33: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012 – junij 2015 pa 41,3 leta, večja je za skoraj 5 let.....	28
Tabela 34: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti drugih mrtvih udeležencev v obdobju januar 2012 – junij 2015	28
Tabela 35: Število povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih.....	29
Tabela 36: Število vseh hudo poškodovanih v prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo in povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po posledicah	29
Tabela 37: Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po posledicah	30
Tabela 38: Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po vrsti udeležbe v prometu	31
Tabela 39: Frekvenčna porazdelitev starosti povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo	32
Tabela 40: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih	33
Tabela 41: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljic prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih.....	33
Tabela 42: Vozniški staž voznikov osebnih avtomobilov obeh spolov - povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo	34
Tabela 43: Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in vzrokih prometnih nesreč	35
Tabela 44: Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po posledicah	38
Tabela 45: Posledice drugih udeležencev prometnih nesreč v odstotkih	38
Tabela 46: Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu.....	39

Tabela 47: Število in delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih	39
Tabela 48: Število in delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih	40
Tabela 49: Število in delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč z lahko telesno poškodbo po letih	40

Kazalo grafov

Grafikon 1: Odstotki posameznih vrst posledic, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom	10
Grafikon 2: Histogram starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012-junij 2015 z vrisano krivuljo normalne porazdelitve	15
Grafikon 3: Histogram starosti povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012-junij 2015	17
Grafikon 4: Histogram voznškega staža povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012-junij 2015	18
Grafikon 5: Histogram voznškega staža povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012-junij 2015	20
Grafikon 6: Odstotki drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom po posledicah	25
Grafikon 7: Histogram starosti drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012 – junij 2015	27
Grafikon 8: Odstotki posameznih vrst posledic, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo	30
Grafikon 9: Histogram starosti povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo	32
Grafikon 10: Histogram voznškega staža voznikov osebnih avtomobilov obeh spolov – povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo	34
Grafikon 11: Grafični prikaz strukture povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno	36
Grafikon 12: Grafični prikaz odstotkov alkoholiziranih povzročiteljev	40

I UVOD Z OSNOVNIMI PODATKI O VSEH UDELEŽENCIH

Resolucija nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 v uvodu poudarja, da *»na nastanek prometnih nesreč vpliva več dejavnikov, poglavitni pa so udeleženci v cestnem prometu, cestna infrastruktura, motorna vozila in prometno okolje. Pri vseh teh dejavnikih ima človek najpomembnejšo vlogo, saj je kot voznik v vlogi uporabnika motornega vozila in cest, kot načrtovalec pa je zelo pomemben člen pri gradnji cest. Varnost cestnega prometa je odvisna od odgovornega ravnanja posameznika, vzgojno izobraževalnih in preventivnih institucij, medijev, represivnih in pravosodnih organov, civilne družbe, gospodarskih družb, vodstev samoupravnih lokalnih skupnosti in ne nazadnje državnih organov.«* (ReNPVCP13-22, 2013). Strateška usmeritev resolucije temelji na viziji nič, kar pomeni *»Nič smrtnih žrtev in nič hudo telesno poškodovanih oseb zaradi prometnih nesreč v Sloveniji«* (ReNPVCP13-22, 2013). Vizija nič je idealen cilj, ki bi ga bilo mogoče doseči ali se mu zelo približati ker takrat, ko bi vsi dejavniki naštetih v prvem navedenem citatu iz resolucije ReNPVCP13-22 idealno delovali oziroma bili v idealnem stanju. Toda Elvik poudarja, da *»ni mogoče vnaprej določiti optimalne stopnje varnosti«* (Elvik, 2010, str. 2177). Gre za sistemsko kategorijo, v kateri pa ima glavno vlogo posameznik, udeleženec v cestnem prometu, ki naj bi ravnal tako, da ne bi kakorkoli ogrožal drugih udeležencev in sebe. Število najhujših prometnih nesreč se je v Sloveniji zmanjševalo od leta 2008 do 2014, kar je podpiralo optimistične napovedi, a statistika leta 2015 je žal drugačna. Število prometnih nesreč s smrtnim izidom od januarja do septembra 2015 se je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečalo za 18 odstotkov, število mrtvih pa za 13 odstotkov, število hudo telesno poškodovanih udeležencev pa se je povečalo za 12 odstotkov.

(<http://www.policija.si/images/stories/Statistika/PrometnaVarnost/2015/Jan-sept2015.pdf>).

Realno vzeto, takšna statistika ne preseneča. Boljša ali slabša prometna varnost v naši državi je v največji meri odvisna od ravnanja udeležencev, ki pa so delno nepredvidljiva in na prometne nesreče kot dogodke vplivajo številni slučajni faktorji, ki pa ob nespremenjenih drugih pogojih (npr. zelo skromna vlaganja v izboljšanje cestne infrastrukture) lahko variirajo iz leta v leto. Stalno pozivanje na varno ravnanje v prometu je torej nujno. Večina udeležencev tako tudi ravna, upošteva predpise, pravočasno predvidi tvegano situacijo in ustrezno reagira. Nekaterim pa to ne uspe. Ogrožajo sebe in druge udeležence. Približevanje viziji nič je torej čim manj takih udeležencev v prometu, čim manj povzročiteljev prometnih nesreč.

Ta prispevek statistično obravnava samo povzročitelje prometnih nesreč s smrtnim izidom in prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo in druge udeležence teh nesreč v Sloveniji v obdobju januar 2012-junij 2015, v nadaljevanju 2012-junij 2015. To je (statistično) obravnavano obdobje. V analizo smo zajeli anonimizirane podatke o prometnih nesrečah in anonimizirane podatke o udeležencih prometnih nesreč v Sloveniji v tem obdobju. Pojem *drugi udeleženci* označuje tiste osebe, ki so bile udeležene v prometnih nesrečah, a jih niso povzročili. Več prostora v tej analizi je namenjeno povzročiteljem.

Nekatere rezultate te analize smo primerjali z rezultati Statistična analiza nekaterih dejavnikov varnosti cestnega prometa v obdobju 2004-2008 in s podatki iz poročila evropske komisije Road safety in the European Union 2015.

Statistične informacije ne preprečujejo prometnih nesreč, lahko pa pripomorejo k boljšim odločitvam preventivnih sistemskih in operativnih ukrepov.

Policija je v obdobju 2012 – junij 2015 evidentirala 148.350 oseb. Med temi je bilo 81,8 odstotka evidentiranih enkrat, 14,1 odstotek dvakrat, 2,9 odstotka trikrat, 0,8 odstotka štirikrat in 0,3 odstotka več kot štirikrat.

V tabelah 1 in 2 so števila in odstotki vseh udeležencev prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju 2012-junij 2015 po posledicah. Variiranja po letih so majhna. V kategoriji *brez poškodb* so zajeti udeleženci, ki so imeli samo materialno škodo ali sploh nobene škode, vključno s prometnimi nesrečami, ki jih je policija obravnavala kot dogodek z uradnim zaznamkom.

Tabela 1: Vsi udeleženci prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju 2012-junij 2015

Leto	Skupaj	Mrtvi	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	49.839	129	848	8.299	40.563
2013	41.005	125	708	8.034	32.138
2014	39.290	108	826	7.394	30.962
2015 (januar-junij)	18.224	44	398	3.609	14.173
Skupaj	148.358	406	2.780	27.336	117.836

Med mrtvimi udeleženci je 75 odstotkov moških in 25 odstotkov žensk. Ta porazdelitev med spoloma je zelo podobna porazdelitvi v celotni EU, kjer je delež mrtvih moških za odstotek večji, delež žensk pa za odstotek manjši. (Road safety in European Union, 2015).

Tabela 2: Odstotki posledic pri udeležencih prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju januar 2012 – junij 2015

Leto	Skupaj	Mrtvi	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	100	0,3	1,7	16,7	81,4
2013	100	0,3	1,7	19,6	78,4
2014	100	0,3	2,1	18,8	78,8
2015 (januar-junij)	100	0,2	2,2	19,8	77,8

Med 148.358 udeleženci je bilo 14.447 ali 9,7 odstotka tujcev.

V zadnjih treh in pol letu letih se je število vseh udeležencev zmanjševalo, pri tem pa se je delež povzročiteljev ali delež drugih udeležencev zelo malo spremenjal.

Tabela 3: Število udeležencev po letih

Leto	Vsi udeleženci		Povzročitelji		Drugi udeleženci	
	Število	Število	Odstotek	Število	Odstotek	
2012	49.839	18.686	37,5	31.153	62,5	
2013	41.005	16.075	39,2	24.930	60,8	
2014	39.290	15.558	39,6	23.732	60,4	
2015 (januar-junij)	18.224	7.230	39,7	10.994	60,3	
Skupaj	148.358	57.549	38,8	90.809	61,2	

V prometnih nesrečah je v obdobju 2012-junij 2015 umrlo 406 udeležencev, od tega 36 odstotkov voznikov osebnih avtomobilov, 16 odstotkov potnikov, 15 odstotkov pešcev, 14 odstotkov voznikov motornih koles, 11 odstotkov kolesarjev in 7,1 odstotek drugih udeležencev (tabela 4). Za primerjavo: V EU je bilo leta 2013 med vsemi smrtno ponesrečenimi udeleženci v prometu 22 odstotkov pešcev, v Sloveniji pa 16 odstotkov. (Road safety in European Union, 2015).¹

Med 406 mrtvimi udeleženci je 75 odstotkov moških in 25 odstotkov žensk.

Tabela 4: Smrtno ponesrečeni udeleženci prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju 2012-junij 2015

Vrsta udeležbe v prometu	Število	Odstotek
Voznik osebnega avtomobila	147	36,2
Potnik	65	16,0
Pešec	61	15,0
Voznik motornega kolesa	58	14,3
Kolesar	46	11,3
Voznik kolesa z motorjem	9	2,2
Voznik tovornega vozila	7	1,7
Voznik traktorja	5	1,2
Drugo	8	2,0
Skupaj	406	100,0

12,8 odstotka kolesarjev med mrtvimi udeleženci v Sloveniji leta 2013 je skoraj za 4 odstotke večji od povprečja v EU.² Med vsemi mrtvimi kolesarji je bilo v Sloveniji leta 2013 skoraj tretjina žensk, kar je za 10 odstotkov več od povprečja EU.

Delež mrtvih voznikov motornih koles med vsemi smrtno ponesrečenimi udeleženci v prometu v Sloveniji leta 2013 se ne razlikuje od evropskega povprečja 15 odstotkov.

¹ Največ pešcev se je leta 2013 smrtno ponesrečilo v Romuniji in v Latviji (po 39 odstotkov smrtno ponesrečenih udeležencev), ter v Litvi in na Poljskem (po 34 odstotkov smrtno ponesrečenih udeležencev)

² Med vsemi smrtno ponesrečenimi udeleženci v prometu na Danskem leta 2013 je bilo 17 odstotkov kolesarjev, na Nizozemskem pa 24 odstotkov.

II POVZROČITELJI PROMETNIH NEZGOD S SMRTNIM IZIDOM

II.1 Število povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

V obdobju 2012 – junij 2015 je prometne nesreče s smrtnim izidom povzročilo 376 povzročiteljev, od tega 307 moških (81,6 odstotka) in 69 žensk (18,4 odstotka). Primerjava med obdobjema 2004-2008 in 2012-junij 2015 kaže, da se je v tem obdobju povečal odstotek povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom, in sicer iz 11,1 odstotka na 18,4 odstotka, odstotek povzročiteljev pa za prav toliko zmanjšal. Število povzročiteljev obeh spolov prometnih nesreč s smrtnim izidom se je zmanjšalo leta 2013 in še bolj leta 2014 v primerjavi z letom 2012 (tabela 5). Tudi prva polovica leta 2015 kaže na zmanjševanje, a podatki za mesec julij 2015 kažejo drugačno podobo. Samo v juliju se je število povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom povečalo za 22 na skupno 64.

Tabela 5: Število povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

Leto	Število	Indeks na leto 2012
2012	122	100
2013	114	93
2014	98	80
2015 (januar-junij)	42	
Skupaj	376	

II.2 Posledice, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nezgod s smrtnim izidom

Deleža mrtvih povzročiteljev in mrtvih drugih udeležencev v prometni nesrečah se po letih malo spreminjata. Povprečje mrtvih povzročiteljev je okoli 56 odstotkov, delež mrtvih drugih udeležencev pa 44 odstotkov. V opazovanem tri in pol letnem obdobju je izjema le leto 2012, ko se je nekoliko povečal delež mrtvih povzročiteljev (tabela 6).

Tabela 6: Delež mrtvih povzročiteljev med vsemi mrtvimi udeleženci

Leto	Število vseh mrtvih	Mrtvi povzročitelji	Odstotek mrtvih povzročiteljev med vsemi mrtvimi
2012	130	77	59,2
2013	125	68	54,4
2014	108	60	55,6
2015 (januar-junij)	44	24	54,5
Skupaj	407	229	56,3

V tabelah 7 so števila in v tabeli 8 ter na grafikonu 1 pa odstotki posledic, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nezgod s smrtnim izidom. Delež mrtvih povzročiteljev med vsemi povzročitelji se je gibal med 57,1 in 63,1 odstotkom. Povprečen odstotek 60,9 odstotka je

zelo blizu povprečnega odstotka za obdobje 2004-2008, ki je znašal 59,3 odstotka (Brvar, 2011). Zanimiv je zelo nizek delež hudo poškodovanih, v prvi polovici 2015 sploh ni bil hudo poškodovan noben povzročitelj prometne nesreče s smrtnim izidom. Povprečen odstotek je za tri odstotke nižji, kot v obdobju 2004-2008. Približno četrtnina vseh povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom ostane nepoškodovanih, kar je za približno 4 odstotke več, kot v obdobju 2004-2008. Struktura posledic, ki jih utrpijo povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom ostaja zelo podobna v daljšem obdobju.

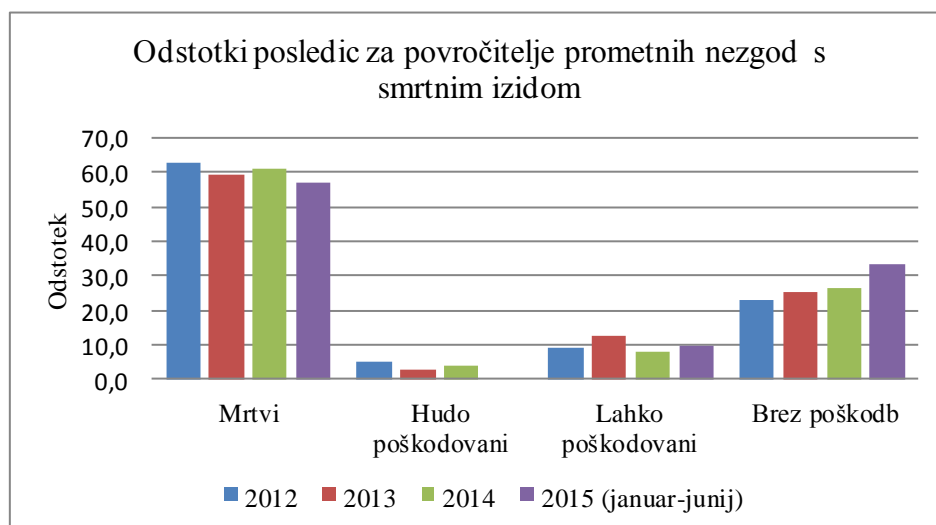
Tabela 7: Posledice pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom

Leto	Povzročitelji				
	Skupaj	Mrtvi	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	122	77	6	11	28
2013	114	68	3	14	29
2014	98	60	4	8	26
2015 (januar-junij)	42	24	0	4	14
Skupaj	376	229	13	37	97

Tabela 8: Posledice pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom v odstotkih

Leto	Skupaj	Mrtvi	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	100	63,1	4,9	9,0	23,0
2013	100	59,6	2,6	12,3	25,4
2014	100	61,2	4,1	8,2	26,5
2015 (januar-junij)	100	57,1	0,0	9,5	33,3
Skupaj	100	60,9	3,5	9,8	25,8

Grafikon 1: Odstotki posameznih vrst posledic, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom

V tabeli 9 so števila in odstotki smrtno ponesrečenih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po mesecih v letih 2012-2014, meseci v letu 2015 niso zajeti (za primerjavo deležev po mesecih morajo biti števila posameznih mesecev enaka). Odstotki se gibljejo v intervalu 35–76 odstotkov, razpon je torej velik, s pripombo, da odstopata samo meseca avgust z najmanjšim in oktober z največjim deležem mrtvih povzročiteljev, med ostalimi meseci ni tako velike razlike.

Tabela 9: Mrtvi povzročitelji po mesecih v letih 2012-2014

Mesec	Vsi povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom	Mrtvi drugi povzročitelji	Odstotek mrtvih povzročiteljev
Januar	16	8	50,0
Februar	18	12	66,7
Marec	19	13	68,4
April	14	9	64,3
Maj	29	16	55,2
Junij	39	29	74,4
Julij	29	20	69,0
Avgust	31	11	35,5
September	34	20	58,8
Oktober	33	25	75,8
November	26	15	57,7
December	25	16	64,0
Skupaj	313	194	62,0

V mesecu juniju 2012-2015 se je zgodilo največ prometnih nesreč s smrtnim izidom, 13,8 odstotka. Na drugem mestu je september s 9,8 odstotka, najbolj »varna« meseca pa sta bila januar s 5,9 in februar s 6,6 odstotka vseh prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju

2012-junij 2015. V EU je večinoma najbolj varen mesec februar z deležem okoli 6 odstotkov vseh prometnih nesreč s smrtnim izidom (Road safety in European Union, 2015).

Največ prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015 se je zgodilo konec tedna, na soboto in nedeljo, skupaj kar 35,3 odstotka. Podobno je v EU, s tem, da je med najbolj nevarnimi dnevi še petek, v Sloveniji pa to ni. (Road safety in European Union, 2015). Sobota in nedelja sta tako v celotni EU, kot v Sloveniji, predvsem usodni za mlajše udeležence, povprečni starosti mrtvih v soboto in nedeljo sta najnižji in kar za 8 let manjši od povprečne starosti mrtvih od ponedeljka do petka.

Iz tabele 10 pa je razvidno, da petek in sreda odstopata od povprečja smrtno ponesrečenih povzročiteljev prometnih nesreč.

Tabela 10: Mrtvi povzročitelji po dnevih v tednu v obdobju 2012 – junij 2015

Dan v tednu	Vsi povzročitelji	Mrtvi povzročitelji	Odstotek mrtvih povzročiteljev med vsemi povzročitelji
Ponedeljek	72	49	68,1
Torek	52	35	67,3
Sreda	45	22	48,9
Četrtek	44	30	68,2
Petek	50	23	46,0
Sobota	52	35	67,3
Nedelja	61	35	57,4
Skupaj	376	229	60,9

II.3 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu

66,5 odstotka povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015 je bilo voznikov osebnih avtomobilov. Po posameznih letih se delež teh povzročiteljev giblje v intervalu 61,9-70,2 odstotka. Največji odstotek med povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom so vozniki osebnih avtomobilov imeli leta 2012 (70,2 odstotka). Vozniki motornega kolesa so na drugem mestu s povprečnim odstotkom 9,8. Sledijo kolesarji, vozniki tovornega vozila in pešci. Manj kot 2 odstotka pripada ostalim udeležencem (tabela 11).

Tabela 11: Vsi povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu

Vrsta udeležbe v prometu	Skupaj	Odstotek od 376	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	jan. - jun. 2015
Voznik osebnega avtomobila	250	66,5	82	80	62	26
Voznik motornega kolesa	37	9,8	12	10	11	4
Kolesar	31	8,2	8	9	10	4
Voznik tovornega vozila	26	6,9	10	4	6	6
Pešec	15	4,0	5	6	3	1
Voznik kolesa z motorjem	6	1,6	2	1	2	1
Voznik traktorja	6	1,6	1	4	1	0
Voznik avtobusa	1	(1)	0	0	1	0
Voznik delovnega stroja	1	(1)	0	0	1	0
Vornik lahkega štirikolesnika	1	(1)	1	0	0	0
Voznik mopeda	1	(1)	1	0	0	0
Samostojni podjetnik	1	(1)	0	0	1	0
Skupaj	376		122	114	98	42

Med vsemi moškimi povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom je bilo 63,2 odstotka voznikov osebnih avtomobilov, 3 odstotke manj od skupnega povprečja (moški in ženske), odstotek voznikov motornih koles pa je za slaba 2 odstotka večji od skupnega povprečja (tabela 12).

Tabela 12: Povzročitelji (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu

Vrsta udeležbe v prometu	Skupaj	Odstotek od 376	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	jan. - jun. 2015
Voznik osebnega avtomobila	194	63,2	63	62	48	21
Voznik motornega kolesa	35	11,4	12	10	9	4
Kolesar	26	8,5	5	8	10	3
Voznik tovornega vozila	25	8,1	9	4	6	6
Pešec	11	3,6	3	5	2	1
Voznik kolesa z motorjem	6	2,0	2	1	2	0
Voznik traktorja	6	2,0	1	4	1	0
Voznik avtobusa	1	,3	0	0	1	0
Voznik delovnega stroja	1	,3	0	0	1	0
Vornik lahkega štirikolesnika	1	,3	1	0	0	0
Voznik mopeda	1	,3	1	0	0	0
Samostojni podjetnik	1	,3	0	0	1	0
Skupaj	307	100,0				

Med povzročiteljicami prometnih nesreč s smrtnim izidom je več kot štiri petine voznic osebnih avtomobilov, v letu 2013 je delež znašal celo 90 odstotkov, najmanjši pa je v prvi polovici leta 2015 s 71,4 odstotka. Voznicam sledijo kolesarke in peške (tabela 13).

Tabela 13: Povzročiteljice prometnih nesreč s smrtnim izidom po vrsti udeležbe v prometu

Vrsta udeležbe v prometu	Skupaj	Odstotek od 376	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	jan. - jun. 2015
Voznica osebnega avtomobila	56	81,2	19	18	14	5
Kolesarka	5	7,2	3	1	0	1
Peška	4	5,8	2	1	1	0
Voznica motornega kolesa	2	2,9	0	0	2	0
Voznica tovornega vozila	1	1,4	1	0	0	0
Voznica kolesa z motorjem	1	1,4	0	0	0	1
	69	100,0	25	20	17	7

II.4 Povzročitelji prometnih nezgod s smrtnim izidom po spolu in starosti

Odstotek smrtno ponesrečenih povzročiteljic se giblje med 50 in 60 odstotki, izjema je bilo leto 2014, ko je umrlo 70 odstotkov povzročiteljic.

Povprečna starost vseh povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015 je znašala 44,7 let. Za primerjavo: v obdobju 2004-2008 je znašala 39,3 leta (Brvar, 2011), zvišala se je kar za 5 let. Polovica povzročiteljev je bilo mlajših od 42,5 let, polovica starejših. V obdobju 2004-2008 je mediana znašala 35,6 let, skoraj 7 let manj. Zvišanje povprečne starosti prebivalstva tudi do neke mere vpliva na zvišanje povprečne starosti povzročiteljev vseh prometnih nesreč. Od povprečne starosti prebivalstva v obdobju 2004-2008, ki je znašala 40,7 let, se je ta v obdobju 2012-2015 povišala na 42,3 leta, če pa primerjamo samo leti 2004 in 2015, pa zvišanje znaša 2,4 leta.

In še primerjava z EU. V letu 2013 je bilo v EU 11 odstotkov prebivalcev starih med 16 in 24 let (vključno 16 in 24), povzročitelji te starosti pa so povzročili 17 odstotkov vseh prometnih nesreč s smrtnim izidom (moški in ženske). V Sloveniji je bilo leta 2013 9,34 odstotka prebivalcev starih med 16 in 24 let, povzročili pa so 18,4 odstotka vseh prometnih nesreč s smrtnim izidom. Razmerje med deležem prebivalstva in deležem povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom je še večje kot v vsej EU. Mladi torej veliko tvegajo v prometu.

V tabeli 14 so podatki o starosti moških, ki so povzročili prometne nesreče s smrtnim izidom v opazovanem obdobju. Ker so razredi različne širine, je gostota razreda tista ki pove, katere starosti so najbolj zastopane. Največ povzročiteljev je bilo starih od 21 do 25 let, sledi starost od 31 do 40 let in starost od 26 do 30 let. Kumulativni odstotek pove, da je bila polovica povzročiteljev mlajša od 40 let, polovica pa starejše. 3,6 odstotka povzročiteljev je bilo starih več kot 80 let.

Tabela 14: Povzročitelji (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti

Starost	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
od 5 do 10 let	2	,7	,7	0,4
od 11 do 15 let	1	,3	1,0	0,2
od 16 do 20 let	22	7,2	8,1	4,4
od 21 do 25 let	35	11,4	19,5	7,0
od 26 do 30 let	27	8,8	28,3	5,4
od 31 do 40 let	67	21,8	50,2	6,7
od 41 do 50 let	49	16,0	66,1	4,9
od 51 do 60 let	34	11,1	77,2	3,4
od 61 do 70 let	31	10,1	87,3	3,2
od 71 do 80 let	28	9,1	96,4	2,8
81 in več let	11	3,6	100,0	1,1
Skupaj	307	100,0		

Tabela 15 vsebuje srednjo vrednost (aritmetična sredina), mediano in standardni odklon starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih. Zanimiv je podatek o zvišanju povprečne starosti moških, ki so povzročili prometne nesreče s smrtnim izidom po letu 2013. Od povprečne starosti 40,3 leta se je ta v treh letih dvignila za 8 let, mediana pa iz 37 na 50 let, s pripombo, da so za leto 2015 upoštevani samo polletni podatki.

Zanimiva je primerjava med prvim polletjem 2014 in prvim polletjem 2015. Število vseh povzročiteljev (moški in ženske) je enako: 42. Povprečna starost vseh povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s smrtnim izidom v prvem polletju 2014 je znašala 45 let, mediana, 42,5 let, v prvem polletju 2015 pa je bila povprečna starost 51 let in mediana 52,5 let, kar za 10 let višja. Več kot polovica povzročiteljev v letu 2015 je bilo starih nad 50 let.

Tabela 15: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	43,4	18,8	40
2013	40,3	18,0	37
2014	47,6	20,0	43
2015 (januar-junij)	48,2	18,4	50

Grafikon 2: Histogram starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015 z vrisano krivuljo normalne porazdelitve

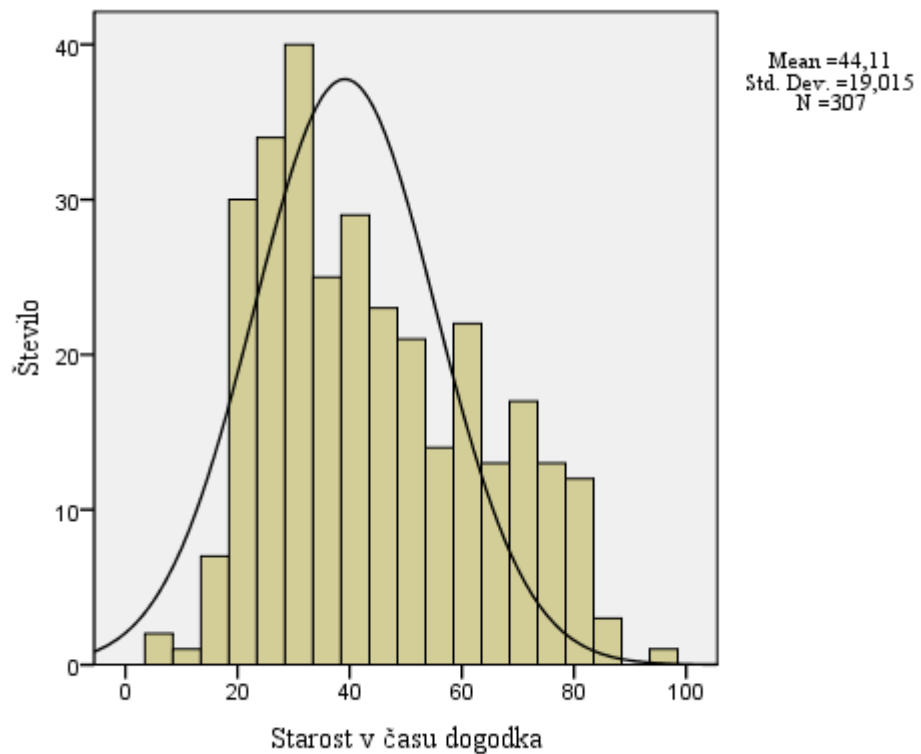

Tabela 16: Povzročiteljice prometnih nezgod s smrtnim izidom

Leto	Število vseh povzročiteljev	Število žensk povzročiteljic	Odstotek povzročiteljic	Število mrtvih povzročiteljic	Odstotek mrtvih povzročiteljic
2012	122	25	20,5	14	56,0
2013	114	20	17,5	11	55,0
2014	98	17	17,3	12	70,6
2015 (januar-junij)	42	7	16,7	4	57,1
Skupaj	376	69	18,4	41	59,4

Ženske so povzročile približno vsako šesto prometno nesrečo s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015.

Tabela 17: Povzročiteljice prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti

Starost	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
od 5 do 10 let	0	0,0	0,0	0,0
od 11 do 15 let	0	0,0		0,0
od 16 do 20 let	7	10,1	10,1	1,4
od 21 do 25 let	7	10,1	20,3	1,4
od 26 do 30 let	6	8,7	29,0	1,2
od 31 do 40 let	7	10,1	39,1	0,7
od 41 do 50 let	11	15,9	55,1	1,1
od 51 do 60 let	11	15,9	71,0	1,1
od 61 do 70 let	8	11,6	82,6	0,8
od 71 do 80 let	11	15,9	98,6	1,1
81 in več let	1	1,4	100,0	1,0
Skupaj	69	100,0		

Tudi povprečna starost povzročiteljic tako, kot povzročiteljev, se povečuje po letu 2012, vendar bo za potrditev morebitnega pravila zviševanja starosti počakati še na podatke vsaj dveh naslednjih let.

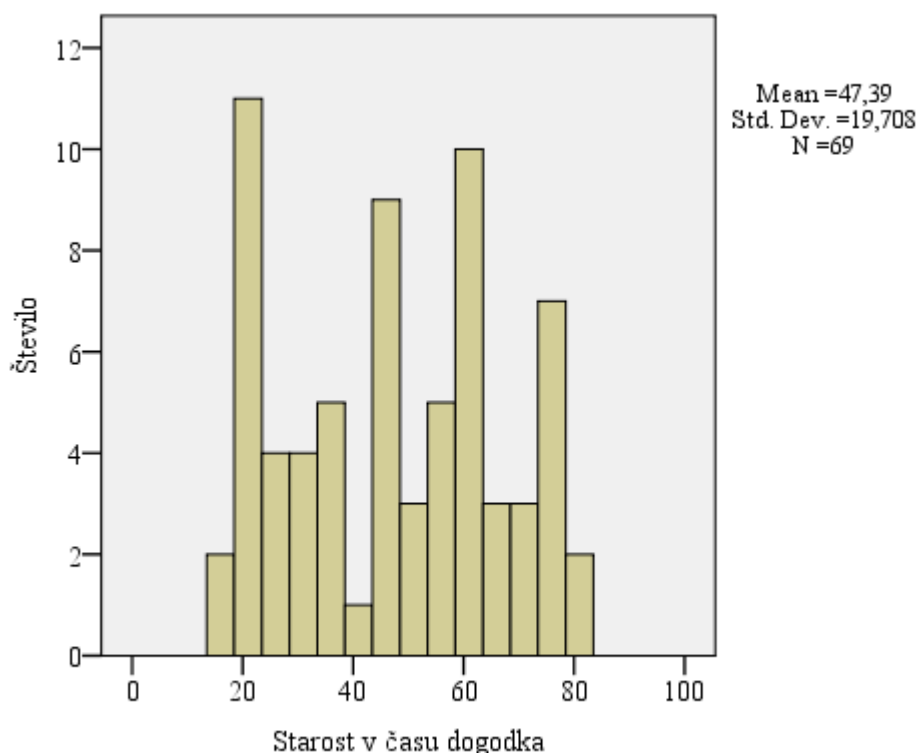
Tabela 18: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	42,2	19,6	44
2013	50,4	20,0	55
2014	46,0	18,2	48
2015 (januar-junij)	60,6	18,8	63

Iz tabele 17 ni razvidna najbolj pogosta starost povzročiteljic, ker so gostote razredov zelo podobne. Pregled starosti po posameznih letih pa pove, da so največ prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročile ženske med 19. in 22. letom starosti, kar je razvidno tudi iz histograma na grafikonu 3. Izstopajo še leta starosti 46-48, 59-66 in tudi 71-78.

Grafikon 3: Histogram starosti povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju januar 2012-junij 2015

II.5 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu in vozniskem stažu

Frekvenčna tabela 19 vsebuje vozniški staž voznikov osebnih avtomobilov - povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki s v času povzročitve prometne nesreče posedovali vozniško dovoljenje.³

Iz gostote razredov in iz histograma na grafikonu 4 je razvidno, da so vozniki osebnih avtomobilov z vozniskim stažem krajšem od treh let pogostejši povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom, kot vozniki s daljšim stažem. Predstavljajo skoraj 11 odstotkov vseh povzročiteljev. Tudi leta od 3 do 6 let so »obremenjena«. Največjo frekvenco ima sicer razred med 31 in 51 leti, vendar je interval širok 20 let in pridejo na posamezno leto v okviru tega intervala manj kot 3 povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom, ker pa je že 30 let dolga doba, pa velja poudariti, da so vozniki osebnih avtomobilov z dolgim vozniskim stažem pogosti povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom.

Povprečni staž za obdobje januar 2012 – junij 2015 znaša 21 let, vendar je razpršenost (standardni odklon je 15,8 let) velika.

Tabela 19: Vozniški staž voznikov (moških) osebnih avtomobilov - povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so v času prometne nesreče imeli vozniško dovoljenje

³ Število voznikov in voznic osebnih avtomobilov, ki so povzročili prometne nesreče s smrtnim izidom, je bilo 250 (tabela 8 in tabela 9), vendar moremo sklepati, da 9 voznikov oziroma voznic osebnih avtomobilov ni imelo vozniskega dovoljenja ali je bilo to neveljavno, manj verjetno je, da policija podatkov ni vpisala.

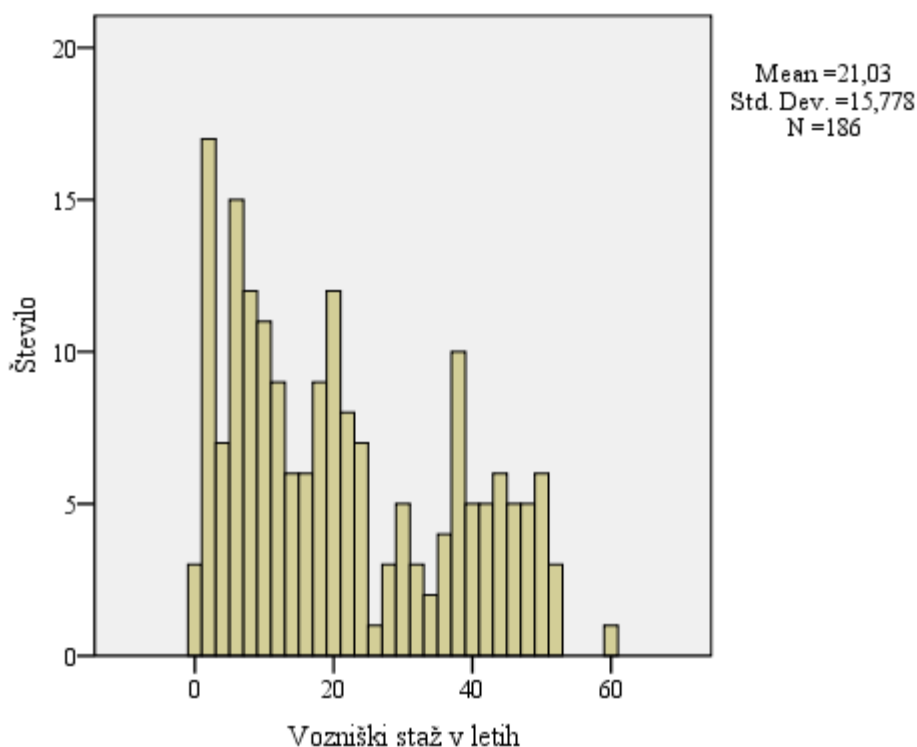
Vozniški staž	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
Manj kot 1 leto	3	1,6	1,6	3,0
1 - pod 2 leti	8	4,3	5,9	8,0
2 - pod 3 leta	9	4,8	10,7	9,0
3 - pod 4 leta	3	1,6	12,4	3,0
4 - pod 6 let	13	7,0	19,3	6,6
6 - pod 11 let	29	15,6	34,9	5,8
11 - pod 16 let	16	8,6	43,5	3,2
16 - pod 21 let	26	14,0	57,5	5,2
21 - pod 31 let	24	12,9	70,4	2,4
31 - pod 51 let	51	27,4	97,8	2,5
51 in več let	4	2,2	100,0	
Skupaj	186	100,0		

Zanimiva je ugotovitev, ki smo jo zaznali že pri starosti povzročiteljev, to je zviševanje tudi vozniškega staža. Srednja vrednost (aritmetična sredina) se tudi zvišuje s pripombo o veliki razpršenosti populacije, zato pa je bolj zanesljiva mediana, ki je v prvi polovici 2015 znašala kar 20 let.

Tabela 20: Srednji vrednosti in standardni odklon vozniškega staža voznikov osebnih avtomobilov - povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	21,2	15,3	16,5
2013	18,2	14,3	13,0
2014	22,8	17,2	19,0
2015 (januar-junij)	24,4	17,4	20,0

Grafikon 4: Histogram vozniškega staža povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015

Iz tabele 21 je razvidno, da so voznice z vozniskim stažem pod 4 leta bolj pogoste povzročiteljice prometnih nesreč s smrtnim izidom, kot voznice z daljšim stažem.

Tabela 21: Vozniški staž voznic osebnih avtomobilov - povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so v času prometne nesreče imele vozniško dovoljenje

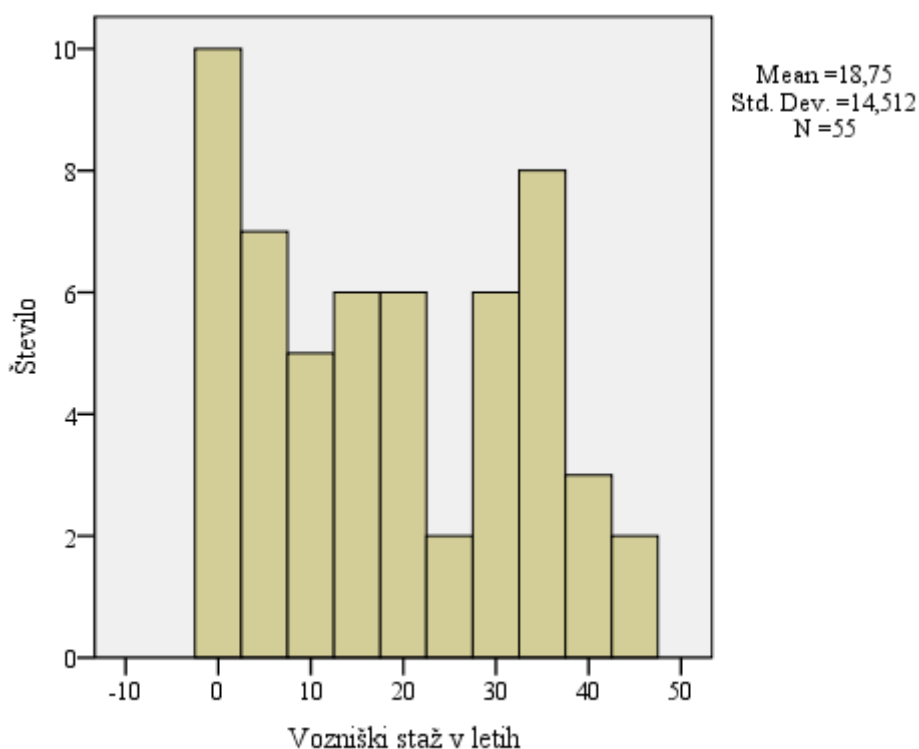
Vozniški staž	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
Manj kot 1 leto	3	5,5	5,5	3,0
1 - pod 2 leti	4	7,3	12,7	4,0
2 - pod 3 leta	3	5,5	18,2	3,0
3 - pod 4 leta	5	9,1	27,3	2,5
4 - pod 6 let	2	3,6	30,9	1,0
6 - pod 11 let	3	5,5	36,4	0,6
11 - pod 16 let	3	5,5	41,8	0,6
16 - pod 21 let	8	14,5	56,4	1,6
21 - pod 31 let	9	16,4	72,7	0,9
31 - pod 51 let	15	27,3	100,0	0,7
51 in več let	0	0,0		
Skupaj	65	100,0		

Srednje vrednosti vozniskega staža se pri voznicah – povzročiteljicah prometnih nesreč s smrtnim izidom, se ne zvišujejo tako kot pri moških, izjema je le mediana v prvi polovici 2015

Tabela 22: Srednji vrednosti in standardni odklon voznškega staža voznic osebnih avtomobilov - povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	13,7	13,6	13
2013	21,8	14,2	20
2014	19,8	14,4	20
2015 (januar-junij)	25,4	17,8	29

Grafikon 5: Histogram voznškega staža povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012-junij 2015

II.6 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu, starosti in vzroku prometne nesreče

Moški in ženske največkrat povzročijo prometno nesrečo s smrtnim izidom zaradi neprilagojene hitrosti. Skupen odstotek, moški in ženske, znaša 38,6 odstotka, kar je za 6 odstotkov manj kot v obdobju 2004-2008, vendar je med moškimi in ženskami pomembna razlika v obdobju 2012-junij 2015: 40 odstotka vseh moških povzročiteljev je povzročilo nesrečo zaradi neprilagojene hitrosti, delež povzročiteljic zaradi tega vzroka pa znaša 30 odstotkov. Pomembna razlika med povzročitelji in povzročiteljicami je tudi pri vzroku neupoštevanje pravil o prednosti. Delež teh povzročiteljic med vsemi povzročiteljicami prometnih nesreč s smrtnim izidom znaša 26,1 odstotek, delež povzročiteljev pa le 12,7 odstotka, kar pomeni, da je več kot četrtnina povzročiteljic povzročilo nesrečo zaradi neupoštevanja pravil o prednosti in le devetina povzročiteljev. Pri »nepravilnosti pešca« je

tudi večja razlika. Številke so pri obeh spolih majhne, toda delež v okvir povzročiteljic je skoraj trikrat večji kot pri povzročiteljih. Kaj spada med »ostale vzroke« iz dostopne evidence ni razvidno in tudi ne pojasnilo zakaj v nekaterih primerih podatek sploh vpisan. Večinoma gre za moške povzročitelje. Med 29 povzročitelji, pri katerih je zabeležen podatek »ostali vzroki« je večina (38 odstotkov) voznikov osebnih avtomobilov, sledijo vozniki tovornih vozil (24 odstotkov) in kolesarji (24 odstotkov).

Tabela 23: Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu in vzroku prometne nesreče

Vzrok prometne nesreče	Skupaj	Moški		Ženske	
		Število	Odstotek	Število	Odstotek
Hitrost	145	124	40,4	21	30,4
Nepravilna stran/smer vožnje	107	89	29,0	18	26,1
Neupoštevanje pravil o prednosti	57	39	12,7	18	26,1
Nepravilnosti pešca	16	10	3,3	6	8,7
Nepravilno prehitevanje	9	7	2,3	2	2,9
Premiki z vozilom	10	10	3,3	0	0,0
Neustrezna varnostna razdalja	2	2	0,7	0	0,0
Nepravilnosti na vozilu	1	1	0,3	0	0,0
Ostali vzroki	29	25	8,1	4	5,8
Skupaj	376	307	100,0	69	100,0

Tabela 24 vsebuje števila povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s smrtnim izidom po starostnih razredih in vzrokih nesreč, tabela 25 pa strukturo vzrokov za posamezen starostni razred. Zaradi majhnih števil prva dva razreda nista prikazana v odstotkih.

Tabela 24: Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti in vzrokih

Starost	Skupaj	HI	SV	PD	NP	PV	PR	VR	VO	OS
od 5 do 10 let	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0
od 11 do 15 let	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
od 16 do 20 let	29	13	6	3	1	0	3	0	0	3
od 21 do 25 let	42	27	6	4	1	0	0	1	0	3
od 26 do 30 let	33	17	7	5	0	1	0	0	0	3
od 31 do 40 let	74	33	25	8	2	3	2	0	0	1
od 41 do 50 let	60	20	15	10	4	1	2	0	1	7
od 51 do 60 let	45	13	15	6	2	4	1	0	0	4
od 61 do 70 let	39	14	12	7	2	0	1	0	0	3
od 71 do 80 let	38	7	15	10	2	1	0	1	0	2
81 in več let	13	1	6	3	0	0	0	0	0	3
Skupaj	376	145	107	57	16	10	9	2	1	29

Pomen okrajšav:

HI - neprilagojena hitrost

SV - nepravilna smer/stran vožnje
 PD - neupoštevanje pravil o prednosti
 NP - nepravilnosti pešca
 PV - premiki z vozilom
 PR - nepravilno prehitevanje
 VR - neustrezna varnostna razdalja
 VO - nepravilnosti na vozilu
 OS – ostalo

Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom (moški in ženske) stari od 16 do 40 let večino nesreč povzročijo zaradi neprilagojene hitrosti, še posebej izstopa starost med 21 in 25 let. Zanimiv je razmeroma visok odstotek neprilagojene hitrosti pri razredu od 61 do 70 let, pričakovano pa se zmanjša po 70 letu starosti.

Starostni razred od 16 do 20 let izstopa po nepravilnostih pri prehitevanju. Odstotki nepravilnega prehitevanja so pri drugih starostnih razredov najmanj trikrat manjši.

Povzročiteljev nad 70 let večino prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročijo zaradi nepravilne smeri/strani vožnje, velik pa je tudi odstotek nesreč povzročenih zaradi neupoštevanja pravil o prednosti.

Tabela 25: Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti in vzrokih v odstotkih

Starost	Skupaj	HI	SV	PD	NP	PV	PR	VR	VO	OS
od 5 do 10 let	(2)	(0)	(0)	(0)	(2)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
od 11 do 15 let	(1)	(0)	(0)	(1)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
od 16 do 20 let	100,0	44,8	20,7	10,3	3,4	0,0	10,3	0,0	0,0	10,3
od 21 do 25 let	100,0	64,3	14,3	9,5	2,4	0,0	0,0	2,4	0,0	7,1
od 26 do 30 let	100,0	51,5	21,2	15,2	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	9,1
od 31 do 40 let	100,0	44,6	33,8	10,8	2,7	4,1	2,7	0,0	0,0	1,4
od 41 do 50 let	100,0	33,3	25,0	16,7	6,7	1,7	3,3	0,0	1,7	11,7
od 51 do 60 let	100,0	28,9	33,3	13,3	4,4	8,9	2,2	0,0	0,0	8,9
od 61 do 70 let	100,0	35,9	30,8	17,9	5,1	0,0	2,6	0,0	0,0	7,7
od 71 do 80 let	100,0	18,4	39,5	26,3	5,3	2,6	0,0	2,6	0,0	5,3
81 in več let	100,0	7,7	46,2	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,1

Primerjava povprečnih starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom med obdobjem 2004-2008 in 2012-junij 2015 večinoma kaže na višje povprečne starosti v zadnjem obdobju, izjemi pa sta povprečna starost pešcev, ki so povzročili prometno nesrečo, povzročiteljev zaradi neustrezne varnostne razdalje (tabela 26). Kar za 5 let je višja povprečna starost povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom zaradi neprilagojene hitrosti. Za 5 let pa je nižja povprečna starost pešcev, ki so povzročili prometno nesrečo s smrtnim izidom in pri tem izgubili življenje.

Tabela 26: Primerjava povprečnih starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po vzrokih med obdobjema 2004-2008 in 2012-junij 2015

Vzrok prometne nesreče	2004-2008	2012-junij 2015
Neprilagojena hitrost	34,6	39,0
Nepravilna stran/smer vožnje	42,4	44,5
Neupoštevanje pravil o prednosti	45,4	49,6
Nepravilnosti pešca	49,9	44,5
Nepravilno prehitevanje	34,8	38,8
Premiki z vozilom	45,8	47,4
Neustrezna varnostna razdalja	62,9	50,0

II.7 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so v obdobju 2012–junij 2015 povzročili tudi druge prometne nesreče

Med 376 povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom je 335 (89,1 odstotek) takih, ki so povzročili eno (smrtno) prometno nesrečo, 35 (9,3 odstotka) takih, ki so povzročili dve prometni nesreči in 6 (1,6 odstotka) takih, ki so povzročili tri prometne nesreče.

35 dvakratnih povzročiteljev je poleg 35 prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročilo še 2 prometni nesreči s hudo telesno poškodbo, 8 prometnih nesreč z lahko telesno poškodbo, 20 prometnih nesreč z materialno škodo in 5 prometnih nesreč »z uradnim zaznamkom«.

6 trikratnih povzročiteljev je poleg 6 prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročilo še 1 prometno nesrečo s hudo telesno poškodbo, 2 prometni nesreči z lahko telesno poškodbo, 7 prometnih nesreč z materialno škodo in 2 prometni nesreči »z uradnim zaznamkom«.

II.8 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po državljanstvu

340 ali 90,4 odstotka prometnih nesreč s smrtnim izidom od 376 v obdobju 2012-junij 2015 so povzročili državljani Slovenije. Avstrijski državljani so povzročili 5 prometnih nesreč s smrtnim izidom, poljski in romunski po 4, državljani Bosne in Hercegovine ter Slovaške po 3, hrvaški, kosovski, francoski in nemški po 2 in državljani ostalih petih držav po 1 prometno nesrečo s smrtnim izidom.

III DRUGI UDELEŽENCI V PROMETNIH NESREČAH S SMRTNIM IZIDOM

III.1 Število drugih udeležencev po posledicah

V tabelah 27 in 28 so števila in odstotki posledic, ki so jih utrpeli drugi udeleženci prometnih nezgod s smrtnim izidom. Delež mrtvih drugih udeležencev med vsemi drugimi udeleženci se je gibal med 22 in 39 odstotki, najmanjši je bil leta 2014, sicer so majhne razlike med posameznimi leti. Majhen je delež hudo poškodovanih v prvi polovici 2015. Približno četrtnina vseh drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom ostane nepoškodovanih, podobno smo ugotovili pri povzročiteljih.

Tabela 27: Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po posledicah

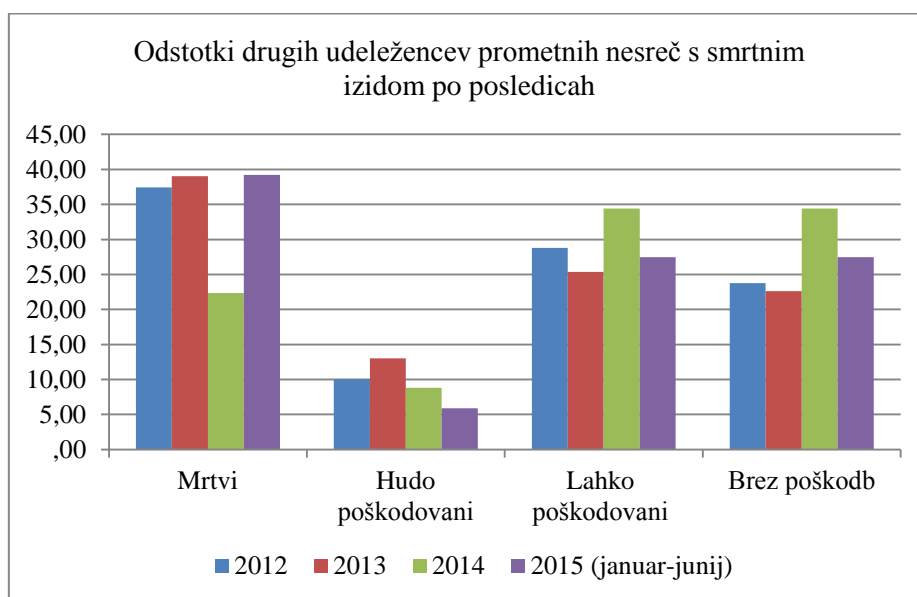
Leto	Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom				
	Skupaj	Mrtvi	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	139	52	14	40	33
2013	146	57	19	37	33
2014	215	48	19	74	74
2015 (januar-junij)	51	20	3	14	14
Skupaj	551	177	55	165	154

Tabela 28: Posledice drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom po odstotkih

Leto	Skupaj	Mrtvi	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	100	37,4	10,1	28,8	23,7
2013	100	39,0	13,0	25,3	22,6
2014	100	22,3	8,8	34,4	34,4
2015 (januar-junij)	100	39,2	5,9	27,5	27,5
Povprečje	100	32,1	10,0	29,9	27,9

Grafikon 6: Odstotki drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom po posledicah

III.2 Mrtvi drugi udeleženci po udeležbi v prometu

Največ mrtvih drugih udeležencev je potnikov, skoraj 37 odstotkov, sledijo pa pešci, več kot četrtina, nato vozniki motornih koles, vozniki osebnih avtomobilov in kolesarji. Manjše je število mrtvih med vozniki koles z motorjem, vozniki tovornih vozil in vozniki traktorjev. Policija je udeležbo v prometu za 5 drugih mrtvih udeležencev uvrstila med »ostalo«, iz dostopnih podatkov ni mogoče natančno ugotoviti za kakšno udeležbo gre.

Tabela 29: Mrtvi drugi udeleženci

Vrsta udeležbe v prometu	Skupaj	Odstotek od 177	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	jan. - jun. 2015
Potnik	65	36,7	19	17	21	8
Pešec	46	26,0	14	14	11	7
Voznik motornega kolesa	24	13,6	7	8	6	3
Voznik osebnega avtomobila	16	9,0	4	6	6	0
Kolesar	15	8,5	4	7	3	1
Voznik kolesa z motorjem	3	1,7	1	2	0	0
Voznik tovornega vozila	2	1,1	1	1	0	0
Voznik traktorja	1	0,6	0	0	0	1
Drugi udeleženci	5	2,8	2	2	1	0
Skupaj	177	100,0	52	57	48	20

III.2 Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu in starosti

Variiranja moških in žensk drugih udeležencev oziroma udeleženek v prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih je majhno. Delež moških se giblje okoli 68 odstotkov, delež žensk pa okoli 32 odstotkov. Pri povzročiteljih je delež moških bistveno večji, znaša okoli 82 odstotkov, delež povzročiteljic pa potem okoli 18 odstotkov.

Tabela 30: Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu

Leto	Število vseh drugih udeležencev	Število moških	Odstotek moških	Število žensk	Odstotek žensk
2012	139	91	65,5	48	34,5
2013	146	105	71,9	41	28,1
2014	215	144	67,0	71	33,0
2015 (januar-junij)	51	37	72,5	14	27,5
Skupaj	551	377	68,4	174	31,6

Deleža mrtvih drugih udeležencev in udeleženek še manj variirata po letih kot deleža vseh drugih udeležencev oziroma udeleženek, s tem, da je povprečni delež mrtvih drugih udeleženek nekoliko višji od povprečnega deleža vseh drugih udeleženek (tabela 31).

Tabela 31: Mrtvi drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom po spolu

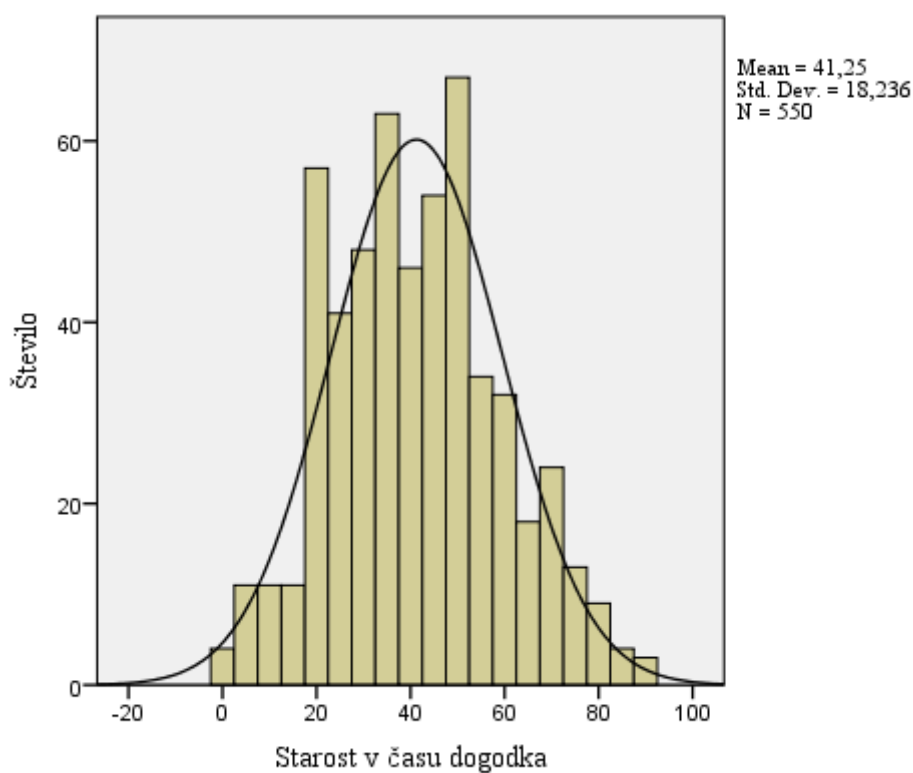
Leto	Število vseh mrtvih drugih udeležencev	Število mrtvih moških	Odstotek moških	Število mrtvih žensk	Odstotek žensk
2012	52	35	67,3	17	32,7
2013	57	37	64,9	20	35,1
2014	48	30	62,5	18	37,5
2015 (januar-junij)	20	13	65,0	7	35,0
Skupaj	177	115	65,0	62	35,0

Frekvenčna tabel 32 vsebuje porazdelitev drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom po starostnih razredih. Porazdelitev, ki je podobna normalni porazdelitvi, je od 20. leta starosti navzgor podobna starostni porazdelitvi vseh prebivalcev Slovenije, kar pomeni, da je položaj slučajno izbranega prebivalca v starostni porazdelitvi vseh prebivalcev podobna verjetnosti, da bo ta slučajno izbran prebivalec udeležen v prometni nesreči s smrtnim izidom.

Tabela 32: Drugi udeleženci (moški in ženske) v prometnih nesrečah s smrtnim izidom po starosti

Starost	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
Do 5 let	8	1,5	1,5	1,6
od 5 do 10 let	16	2,9	4,4	3,2
od 11 do 15 let	6	1,1	5,5	1,2
od 16 do 20 let	41	7,5	13,0	8,2
od 21 do 25 let	52	9,5	22,4	10,4
od 26 do 30 let	41	7,5	29,9	8,2
od 31 do 40 let	107	19,5	49,3	10,7
od 41 do 50 let	113	20,5	69,9	11,3
od 51 do 60 let	87	15,8	85,7	8,7
od 61 do 70 let	37	6,7	92,4	3,7
od 71 do 80 let	30	5,5	97,9	3,0
81 in več let	12	2,2	100,0	1,2
Total	550	100,0		

Grafikon 7: Histogram starosti drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012 – junij 2015

Povprečne starosti drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom s z izjemo prvega polletja 2015 zelo podobne in blizu povprečni starosti vsega prebivalstva Slovenije, ki je bila v letih 2012-2014 enaka 42,2 leti.

Tabela 33: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 2012 – junij 2015

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	41,0	17,9	39,0
2013	40,2	19,1	37,0
2014	41,2	17,7	43,0
2015 (januar-junij)	45,2	18,8	45,0

Povprečna starost drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom je v obdobju 2004-2008 znašala 36,5 let, v obdobju 2012-junij 2015 pa 41,3 leta.

Primerjava srednjih vrednosti med tabelama 33 in 34 kaže na to, da je smrtnih žrtev med starejšimi drugimi udeleženci več kot med mlajšimi. Razlike sicer niso zelo velike, so pa pomembne.

Tabela 34: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti drugih mrtvih udeležencev v obdobju 2012 – junij 2015

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	45,3	17,0	47,5
2013	47,0	20,1	46,0
2014	49,3	20,9	47,5
2015 (januar-junij)	52,6	21,9	50,0

IV POVZROČITELJI PROMETNIH NESREČ S HUDO TELESNO POŠKODBO

IV.1 Število povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih

V obdobju 2012 – junij 2015 so prometne nesreče s hudo telesno poškodbo povzročili 2.403 povzročitelji, od tega je 1.861 (77,4 odstotka) moških in 542 (22,6 odstotka) žensk. Število povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo se v triletnem obdobju giblje okoli povprečja 680 povzročiteljev na leto.

Tabela 35: Število povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih

Leto	Število	Indeks na leto 2012
2012	732	100
2013	613	84
2014	711	97
2015 (januar-junij)	347	
Skupaj	2403	

IV.2 Posledice, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nezgod s hudo telesno poškodbo

Deleža hudo poškodovanih povzročiteljev in hudo poškodovanih drugih udeležencev v prometni nesrečah se po letih malo spreminjata. Povprečje hudo poškodovanih povzročiteljev je okoli 53 odstotkov, hudo poškodovanih drugih udeležencev pa 47 odstotkov. V obdobju 2004-2008 je bilo hudo poškodovanih povprečno 57 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo (Brvar, 2011). V zadnjem obdobju je za štiri odstotke več poškodovanih drugih udeležencev.

Tabela 36: Število vseh hudo poškodovanih v prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo in povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po posledicah

Leto	Število vseh hudo poškodovanih	Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo			
		Skupaj	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	848	732	443	68	221
2013	708	614	385	40	189
2014	826	712	418	66	228
2015 (januar-junij)	398	347	216	22	109
Skupaj	2780	2405	1462	196	745

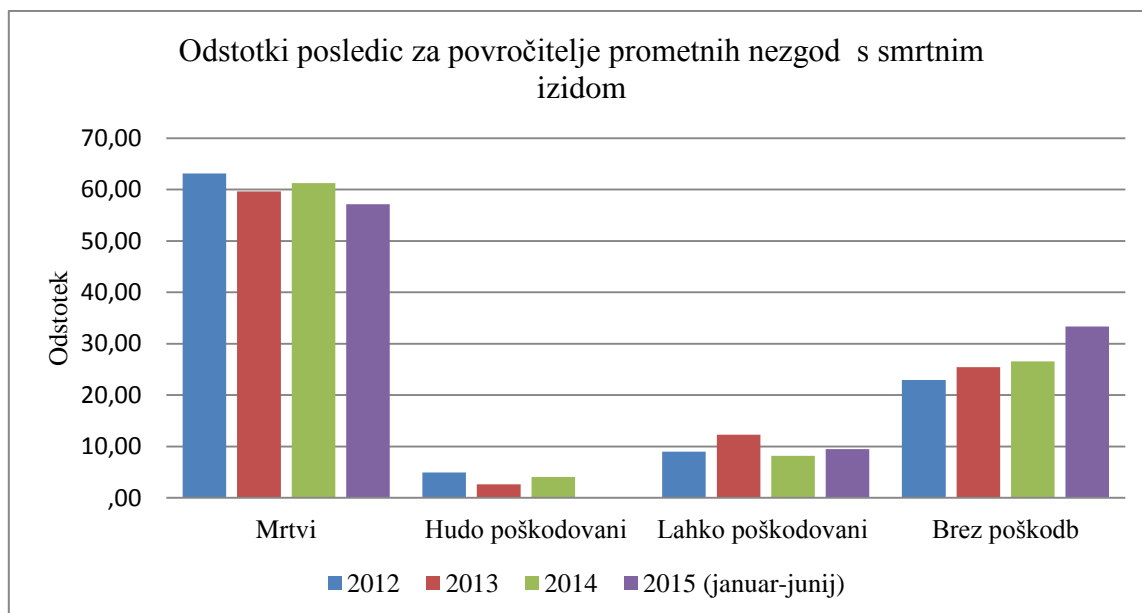
Pri samih povzročiteljih prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo pa so razmerja med posledicami zelo podobna kot pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom. Okoli 61

odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom se je smrtno ponesrečilo in prav toliko povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo se je hudo poškodovalo. V povprečju seveda. Povprečno 8 odstotkov se jih je lahko poškodovalo, okoli 31 odstotkov pa ni bilo poškodovanih (tabela 37, grafikon 8).

Tabela 37: Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po posledicah

Leto	Skupaj	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	100	60,5	9,3	30,2
2013	100	62,8	6,5	30,7
2014	100	58,8	9,3	31,9
2015 (januar-junij)	100	62,2	6,3	31,4
Povprečje	100	60,8	8,2	31,0

Grafikon 8: Odstotki posameznih vrst posledic, ki so jih utrpeli povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo

IV.3 Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po vrsti udeležbe v prometu

Dobro polovico vseh prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo v obdobju 2012-junij 2015 so povzročili vozniki osebnih avtomobilov. Po posameznih letih se delež teh povzročiteljev zelo malo spreminja, razlika je največ 3 odstotke. Delež voznikov osebnih avtomobilov, ki so povzročili prometno nesrečo s hudo telesno poškodbo je za povprečno 15 odstotkov manjši od deležev voznikov osebnih avtomobilov, ki so povzročili prometno nesrečo s smrtnim izidom. Kolesarji so na drugem mestu. Povzročijo skoraj 18 odstotkov vseh prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo in so sami v večini primerov tudi žrtve nesreče. Njihov delež pri povzročitvah prometnih nesreč s smrtnim izidom pa je vendarle polovico manjši. Vozniki

motornih koles so na tretjem mestu s povprečnim odstotkom 12,6 odstotka, kar je 3 odstotke več kot pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom. Sledijo vozniki koles z motorjem, pešci, vozniki mopedov, traktorjev, avtobusov, in lahkih štirikolesnikov. Pod »Drugo« so zajeti potniki, vozniki štirikolesnikov (ne lahkih), voznik specialnega vozila. Za povzročitelje pod »Ostalo« ne vemo za katero udeležbo v prometu gre.

Tabela 38: Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po vrsti udeležbe v prometu

Vrsta udeležbe v prometu	Skupaj	Odstotek od 2405	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	jan. - jun. 2015
Voznik osebnega avtomobila	1232	51,2	384	305	359	184
Kolesar	431	17,9	127	117	129	58
Voznik motornega kolesa	302	12,6	90	73	93	46
Voznik kolesa z motorjem	109	4,5	37	31	31	10
Voznik tovornega vozila	107	4,4	24	35	33	15
Pešec	89	3,7	27	23	26	13
Voznik mopeda	37	1,5	11	7	12	7
Voznik traktorja	25	1,0	9	7	8	1
Voznik štirikolesnika	15	,6	3	5	5	2
Voznik avtobusa	10	,4	1	1	5	3
Voznik lahkega štirikolesnika	8	,3	0	4	3	1
Drugo	17	,7	9	2	3	3
Ostalo	23	1,0	10	4	5	4
Skupaj	2405	100,0	732	614	712	347

IV.4 Povzročitelji prometnih nezgod s hudo telesno poškodbo po spolu in starosti

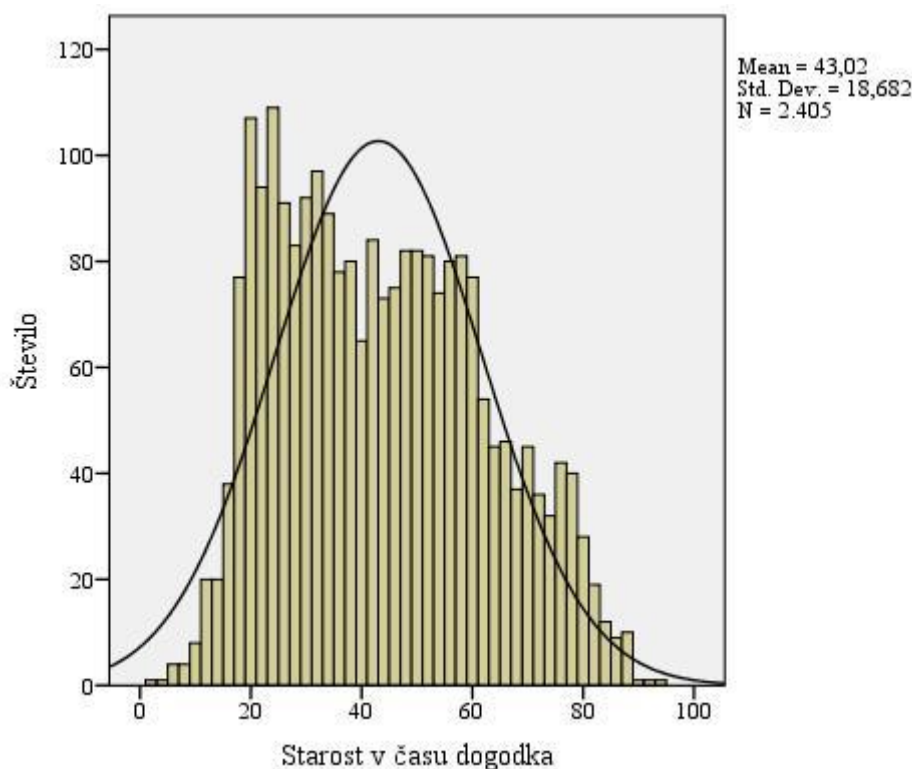
Povprečna starost vseh povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo v obdobju 2012-junij 2015 je znašala 43,2 leti. To povprečje je za leto in pol manjše od povprečne starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, mediani pa se razlikujeta le za pol leta. Za primerjavo: v obdobju 2004-2008 je povprečna starost povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo znašala 37,2 leti (Brvar, 2011), zvišala se je za 2 leti. Polovica povzročiteljev je bilo mlajših od 42 let, polovico starejših. V obdobju 2004-2008 je mediana znašala 33,2 leti. Vpliv zvišanja povprečne starosti prebivalstva na zvišanje povzročiteljev prometnih nesreč smo omenili že pri povzročiteljih prometnih nesreč s smrtnim izidom.

V tabeli 39 so podatki o starosti vseh povzročiteljev (moški in ženske), ki so povzročili prometne nesreče s hudo telesno poškodbo v opazovanem obdobju. Ker so razredi različne širine, je gostota razreda tista ki pove, katere starosti so najbolj zastopane. Dejansko so starosti od 16 do 60 let enako močno zastopane, z izjemo starosti od 21 do 25 let, z najvišjo frekvenco (gostoto razreda). 2,2 odstotka povzročiteljev je bilo starih več kot 80 let, kar je za odstotek manj kot pri povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom te starosti.

Tabela 39: Frekvenčna porazdelitev starosti povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo

Starost	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
Do 5 let	4	0,2	0,2	0,8
od 5 do 10 let	14	0,6	0,8	2,8
od 11 do 15 let	63	2,6	3,4	12,6
od 16 do 20 let	199	8,3	11,7	39,8
od 21 do 25 let	250	10,4	22,1	50,0
od 26 do 30 let	219	9,1	31,2	43,8
od 31 do 40 let	409	17,0	48,2	40,9
od 41 do 50 let	396	16,5	64,6	39,6
od 51 do 60 let	393	16,3	81,0	39,3
od 61 do 70 let	227	9,4	90,4	22,7
od 71 do 80 let	178	7,4	97,8	17,8
81 in več let	53	2,2	100,0	5,0
Total	2405	100,0		

Grafikon 9: Histogram starosti povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo

V tabelah 40 in 41 so povprečne starosti povzročiteljev in povzročiteljic prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih. Variiranja so majhna in tudi zelo podobni standardni odkloni to potrjujejo. Izjema sta le leto 2014 in prva polovica leta 2015 s pomembnim povečanjem povprečne starosti in predvsem mediane pri ženskah. Večjih razlik med povzročitelji in povzročiteljicami ni.

Tabela 40: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	40,9	18,3	40,0
2013	42,3	18,7	38,0
2014	43,5	18,5	42,0
2015 (januar-junij)	41,1	18,5	37,0

Tabela 41: Srednji vrednosti in standardni odklon starosti povzročiteljic prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih

Leto	Srednja vrednost	Standardni odklon	Mediana
2012	45,0	19,0	44,5
2013	44,9	18,1	43,0
2014	48,0	18,3	49,0
2015 (januar-junij)	47,9	21,0	51,0

IV.5 Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in voznikem stažu

Frekvenčna tabela 42 vsebuje vozniki staž voznikov osebnih avtomobilov obeh spolov-povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki s v času povzročitve prometne nesreče posedovali vozniško dovoljenje.⁴

Iz gostote razredov in iz histograma na grafikonu 10 je razvidno, da so vozniki obeh spolov osebnih avtomobilov z voznikim stažem krajšem od enega leta zelo pogosti povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo. Sledijo jim vozniki s stažem do 16 let, potem pa se število zmanjša. Največjo frekvenco ima sicer razred med 31 in 51 leti, vendar je interval širok 20 let in pride na posamezno leto v okviru tega intervala po 15 povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo, ker pa je že 30 let dolga doba, pa velja poudariti, da so vozniki osebnih avtomobilov z dolgim voznikim stažem kar pogosti povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo.

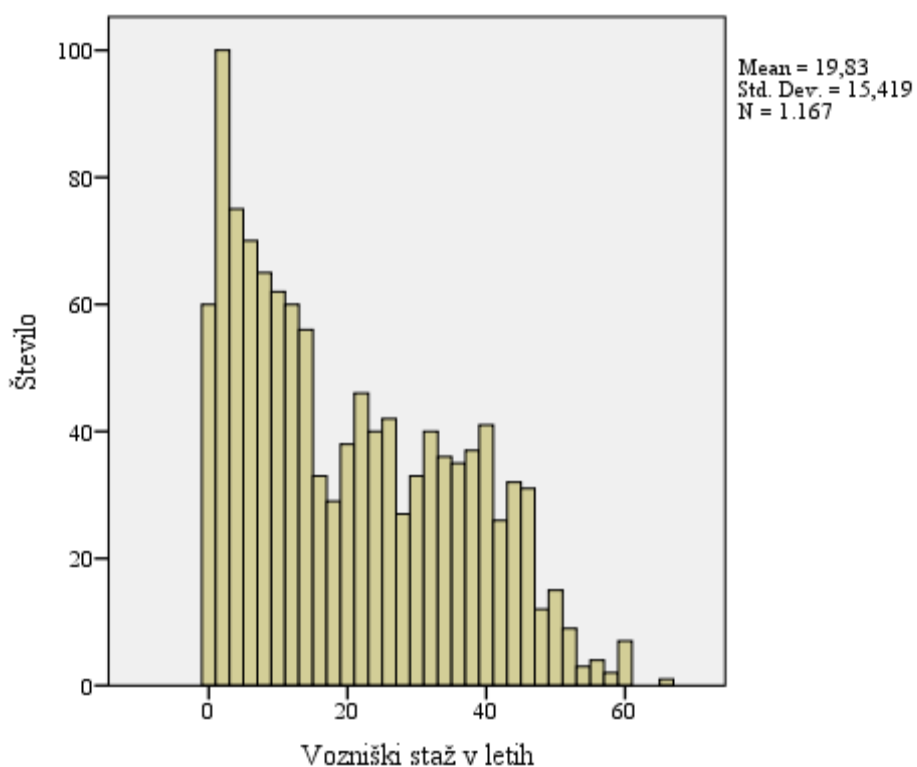
Povprečni staž za obdobje januar 2012 – junij 2015 znaša 20 let, vendar je razpršenost (standardni odklon je 15,4 let) velika.

⁴ Število voznikov in voznic osebnih avtomobilov, ki so povzročili prometne nesreče s hudo telesno poškodbo, je bilo 1232, vendar moremo sklepati, da 65 voznikov oziroma voznic osebnih avtomobilov ni imelo voznškega dovoljenja ali je bilo to neveljavno, manj verjetno je, da policija podatkov ni vpisala.

Tabela 42: Vozniški staž voznikov osebnih avtomobilov obeh spolov - povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo

Vozniški staž	Število	Odstotek	Kumulativni odstotek	Gostota razreda
Manj kot 1 leto	60	4,9	4,9	60,0
1 - pod 2 leti	52	4,2	9,1	26,0
2 - pod 3 leta	48	3,9	13,0	24,0
3 - pod 4 leta	42	3,4	16,4	21,0
4 - pod 6 let	69	5,6	22,0	34,5
6 - pod 11 let	161	13,1	35,1	32,2
11 - pod 16 let	134	10,9	46,0	26,8
16 - pod 21 let	82	6,7	52,6	16,4
21 - pod 31 let	188	15,3	67,9	18,8
31 - pod 51 let	305	24,8	92,6	15,3
51 in več let	26	2,1	94,8	2,6
Ni podatka	65	5,3	100,0	-
Skupaj	1232	100,0		

Grafikon 10: Histogram voznikega staža voznikov osebnih avtomobilov obeh spolov – povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo

IV.6 Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po vzrokih prometnih nesreč

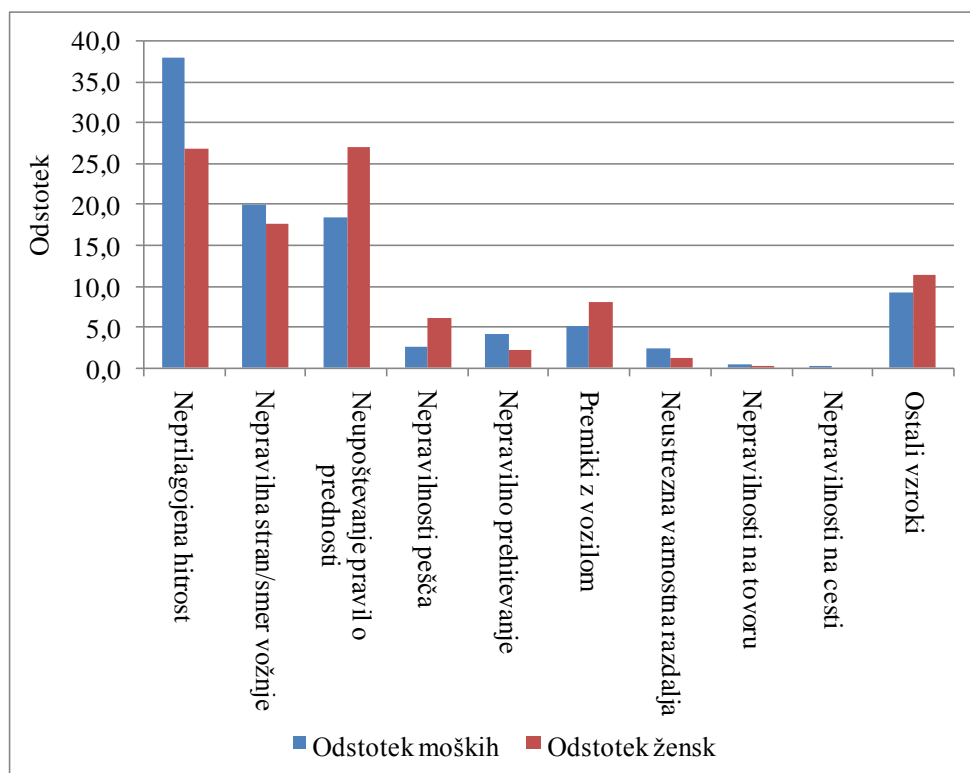
Povzročitelji obeh spolov skupaj povzročijo največ prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo zaradi neprilagojene hitrosti, to je 35,3 odstotka. To je le za dober odstotek manj kot v obdobju 2004-2008 (Brvar, 2011) Delež samo moških povzročiteljev je za 3 odstotke večji, delež povzročiteljic pa kar za 9 odstotkov manjši od skupnega povprečja. Pri ženskah je na prvem mestu neupoštevanje pravil o prednosti s 26,8 odstotka, na drugem pa neprilagojena hitrost, s 26,7 odstotka. Delež pešakinj ki so povzročile prometno nesrečo s hudo telesno poškodbo je skoraj trikrat večji kot delež pešcev. Večji delež imajo ženske tudi pri premikih z vozilom.

Kaj spada med »ostale vzroke« iz dostopne evidence ni razvidno in tudi ne pojasnilo zakaj v nekaterih primerih podatek sploh vpisan. Med 171 povzročitelji (moški), pri katerih je zabeležen podatek »ostali vzroki« je 32,7 odstotka kolesarjev, 31 odstotkov voznikov osebnih vozil 8,2 odstotka voznikov koles z motorjem in 7 odstotkov voznikov motornih koles, pri drugih udeležencih pa so odstotki majhni. Struktura 62 povzročiteljic, pri katerih je zabeležen podatke »ostali vzroki«, je kar zadeva udeležbe v prometu, podobna strukturi povzročiteljev.

Tabela 43: Povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in vzrokih prometnih nesreč

Vzrok prometne nesreče	Skupaj	Moški		Ženske	
		Število	Odstotek	Število	Odstotek
Nepriilagojena hitrost	850	705	37,9	145	26,7
Neppravilna stran/smer vožnje	468	372	20,0	96	17,6
Neupoštevanje pravil o prednosti	488	342	18,4	146	26,8
Neppravilnosti pešca	80	47	2,5	33	6,1
Neppravilno prehitevanje	88	76	4,1	12	2,2
Premiki z vozilom	136	93	5,0	43	7,9
Neustrezna varnostna razdalja	51	45	2,4	6	1,1
Neppravilnosti na tovoru	7	6	0,3	1	0,2
Neppravilnosti na cesti	4	4	0,2	0	0,0
Ostali vzroki	233	171	2	62	11,4
Skupaj	2405	1861	100,0	544	100,0

Grafikon 11: Grafični prikaz strukture povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in vzrokih prometnih nesreč

IV.7 Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo, ki so v obdobju 2012 – junij 2015 povzročili tudi druge prometne nesreče oziroma so bili drugi udeleženci v prometnih nesrečah

Med 2405 povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je 2206 ali 91,7 odstotka povzročiteljev, ki so povzročili po eno prometno nesrečo (s hudo telesno poškodbo), 171 ali 7,1 odstotek po dve prometni nesreči, 23 ali 1 odstotek, po tri prometne nesreče in 4 povzročitelji po štiri prometne nesreče in 1 povzročitelj po pet prometnih nesreč.

171 dvakratnih povzročiteljev je poleg 171 prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo povzročilo še 1 smrtno nesrečo, 63 prometnih nesreč z lahko telesno poškodbo in 92 prometnih nesreč z materialno škodo.

23 trikratnih povzročiteljev je poleg 23 prometnih nesreč s smrtnim izidom povzročilo še 22 prometnih nesreči z lahko telesno poškodbo in 24 prometnih nesreč z materialno škodo.

2405 povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je bilo udeleženih tudi v 208 prometnih nesreč kot drugi udeleženci (ne povzročitelji). Eden od njih je bil udeležen v prometni nesreči s smrtnim izidom, 11 v prometnih nesrečah s hudo telesno poškodbo, 58 v

prometnih nesrečah s lahko telesno poškodbo, 84 v prometnih nesrečah brez poškodb (samo materialna škoda) in 54 v prometnih nesrečah, za katere je bil narejen uradni zaznamek.

IV.8 Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po državljanstvu

2.209 ali 92 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo v obdobju 2012-junij 2015 je imelo slovensko državljanstvo, 30 ali 1,2 odstotka je bilo Italijanov, sledijo Avstrijci, državljani Bosne in Hercegovine in drugi, njihov deleži pa so manjši od enega odstotka.

V DRUGI UDELEŽENCI V PROMETNIH NESREČAH S HUDO TELESNO POŠKODBO

V.1 Število drugih udeležencev po posledicah

V tabelah 44 in 45 so števila in odstotki posledic, ki so jih utrpeli drugi udeleženci prometnih nezgod s hudo telesno poškodbo. Delež hudo poškodovanih drugih udeležencev med vsemi drugimi udeleženci se je gibal med 48 in 51 odstotki, razlike med posameznimi leti so majhne. Delež hudo poškodovanih povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je za 10 odstotkov večji. Dobra četrtnina vseh drugih udeležencev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo ostane nepoškodovanih, delež nepoškodovanih povzročiteljev je večji, okoli 30 odstotkov.

Tabela 44: Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po posledicah

Leto	Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo			
	Skupaj	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	785	385	205	195
2013	618	301	141	176
2014	760	385	172	203
2015 (januar-junij)	349	179	75	95
Skupaj	2512	1250	593	669

Tabela 45: Posledice drugih udeležencev prometnih nesreč v odstotkih

Leto	Hudo poškodovani	Lahko poškodovani	Brez poškodb
2012	49,0	26,1	24,8
2013	48,7	22,8	28,5
2014	50,7	22,6	26,7
2015 (januar-junij)	51,3	21,5	27,2
Povprečje	49,8	23,6	26,6

V.2 Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu in starosti

Variiranja moških in žensk drugih udeležencev oziroma udeleženk v prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih je majhno. Delež moških se giblje okoli 63 odstotkov, delež žensk pa okoli 37 odstotkov. Pri povzročiteljih je delež moških bistveno večji, znaša okoli 77 odstotkov, delež povzročiteljic pa potem okoli 23 odstotkov.

Tabela 46: Drugi udeleženci prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po spolu

Leto	Število vseh drugih udeležencev	Število moških	Odstotek moških	Število žensk	Odstotek žensk
2012	785	498	63,4	287	36,6
2013	618	377	61,0	241	39,0
2014	760	484	63,7	276	36,3
2015 (januar-junij)	349	223	63,9	126	36,1
Skupaj	2512	1582	63,0	930	37,0

VI ALKOHOLIZIRANI POVZROČITELJI PROMETNIH NESREČ

V tabelah 47, 48 in 49 so števila vseh in alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, s hudo telesno poškodbo in z lahko telesno poškodbo ter odstotki alkoholiziranih povzročiteljev glede na vse povzročitelje. Tabela 49 s števili o povzročiteljih prometnih nesreč z lahko telesno poškodbo je vključena zaradi primerjave s prometnimi nesrečami s smrtnim izidom in s hudo telesno poškodbo.

Po mesečnih statističnih podatkih, ki jih Generalna policijska uprava objavlja na spletu, je alkoholiziranih povprečno 30 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, povprečno 18 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo in povprečno 10 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč z lahko telesno poškodbo.

Grafično so odstotki alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč po letih prikazani na grafikonu 12.

Tabela 47: Število in delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom po letih

Leto	Prometne nesreče s smrtnim izidom		
	Vsi povzročitelji	Alkoholizirani povzročitelji	Odstotek alkoholiziranih povzročiteljev
2012	122	43	35,2
2013	114	33	28,9
2014	98	22	22,4
2015 (januar-junij)	42	15	35,7
Skupaj	376	113	30,1

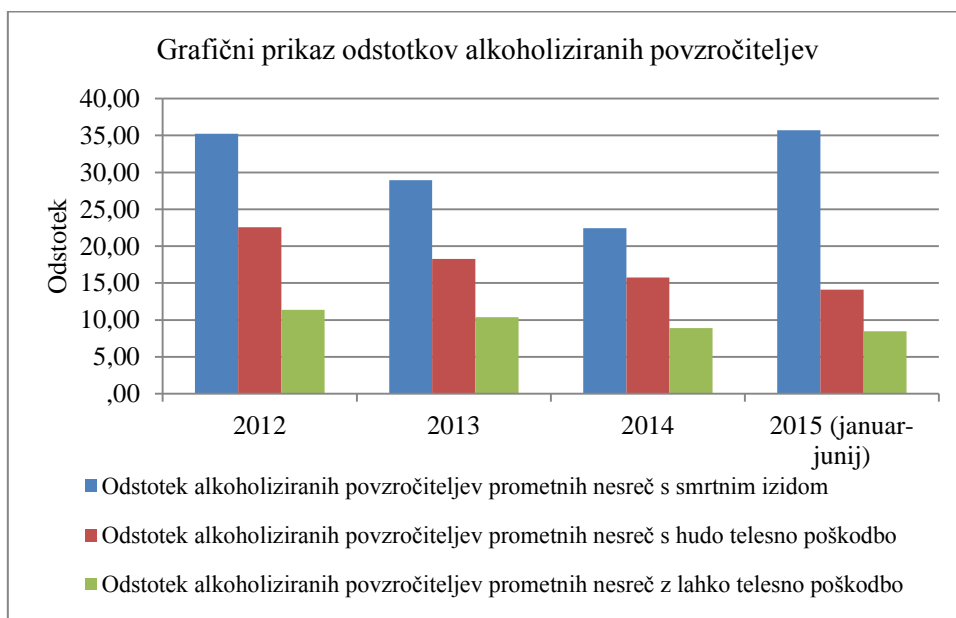
Tabela 48: Število in delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo po letih

Leto	Prometne nesreče s hudo telesno poškodbo		
	Vsi povzročitelji	Alkoholizirani povzročitelji	Odstotek alkoholiziranih povzročiteljev
2012	732	165	22,5
2013	613	112	18,3
2014	711	112	15,8
2015 (januar-junij)	347	49	14,1
Skupaj	2.403	438	18,2

Tabela 49: Število in delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč z lahko telesno poškodbo po letih

Leto	Prometne nesreče z lahko telesno poškodbo		
	Vsi povzročitelji	Alkoholizirani povzročitelji	Odstotek alkoholiziranih povzročiteljev
2012	5.562	633	11,4
2013	5.415	561	10,4
2014	4.965	442	8,9
2015 (januar-junij)	2.398	203	8,5
Skupaj	18.340	1.839	10,0

Grafikon 12: Grafični prikaz odstotkov alkoholiziranih povzročiteljev

VII POVZETEK NEKATERIH UGOTOVITEV

VII.1 Vsi udeleženci prometnih nesreč v Sloveniji v obdobju 2012-junij 2015

- Struktura udeležencev (povzročitelji in drugi udeleženci) prometnih nesreč po posledicah se malo spreminja, ostaja iz leta v leto zelo podobna. 0,3 odstotka udeležencev prometnih nesreč se smrtno ponesreči (trije med tisoč udeleženci prometnih nesreč), približno 2 odstotka se jih hudo poškoduje (20 med tisoč udeleženci prometnih nesreč), približno 19 odstotkov pa lažje (190 med tisoč udeleženci prometnih nesreč).
- Med smrtno ponesrečenimi udeleženci je 75 odstotkov moških in 25 odstotkov žensk.
- Povprečno 38 odstotkov vseh udeležencev je povzročiteljev, 62 odstotkov pa drugih udeležencev. Variiranje po letih je zelo majhno.

VII.2 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom

- Število povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom se je v zadnjih letih zmanjševalo, do leta 2015, ko se bo spet povečalo v primerjavi z letom 2014.
- Približno 60 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom pri tem umre, odstotek hudo poškodovanih je majhen, okoli 3 odstotke, lahko poškodovanih je približno desetina, četrtnina pa je nepoškodovanih. Delež smrtno ponesrečenih povzročiteljev v opazovanem obdobju 2012-junij 2015 je podoben deležu v obdobju 2004-2008.
- Delež žensk – povzročiteljic prometnih nesreč s smrtnim izidom se je v obdobju 2012-junij 2015 povečal za dobrih 7 odstotkov v primerjavi z obdobjem 2004-2008, iz takratnih 11,1 odstotek na 18,4 odstotke in prav za toliko se je zmanjšal delež moških povzročiteljev.
- Približno 30 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom je alkoholiziranih.
- 63 odstotka povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom (moški) je voznikov osebnih avtomobilov, sledijo vozniki motornih koles s 11 odstotki ter kolesarji in vozniki tovornih vozil z dobrimi osmimi odstotki.
- Med povzročiteljicami prometnih nesreč s smrtnim izidom je porazdelitev drugačna. 80 odstotkov je voznic osebnih avtomobilov, sledijo pa kolesarke in peške.
- Povprečna starost vseh povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s smrtnim izidom se je v obdobju 2012-junij 2015 v primerjavi z obdobjem 2004-2008 povečala za dobrih 5 let, iz 39,3 leta na 44,7 let. Na to povečanje povprečne starosti povzročiteljev do neke mere vpliva povečanje povprečne starosti prebivalstva. Ta se je leta 2015 v primerjavi z letom 2004 povečala za 2,4 leta.
- Največ povzročiteljev (moški) prometnih nesreč s smrtnim izidom je bilo starih med 21 in 25 leta, največ povzročiteljic pa med 19 in 22 let, razmeroma visok pa je tudi delež povzročiteljic starih nad 40 let.
- Vozniki osebnih avtomobilov z vozniškim stažem krajšim od 3 let so bolj pogosti povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom kot vozniki z daljšim stažem. To velja

za voznike in voznice s pripombo, da je delež voznic s stažem krajšim od enega leta večji kot pri voznikih.

- Delež povzročiteljev (moški in ženske), ki so povzročili prometno nesrečo s smrtnim izidom zaradi neprilagojene hitrosti je v obdobju 2012-junij 2015 znašal 38,6 odstotka, kar je za 6 odstotkov manj kot v obdobju 2004-2008.
- Delež povzročiteljic, ki so povzročile prometno nesrečo s smrtnim izidom zaradi neupoštevanja pravil o prednosti je več kot dvakrat večji od deleža povzročiteljev.
- Med prometnimi nesrečami s smrtnim izidom, ki so jih povzročili povzročitelji stari več kot 70 let, je skoraj 70 odstotkov povzročenih zaradi nepravilne smeri/strani vožnje in neupoštevanja prednosti.
- 90 odstotkov prometnih nesreč s smrtnim izidom so povzročili državljani Slovenije.

VII.3 Drugi udeleženci prometnih nesreč s smrtnim izidom

- Leto 2014 je bilo najmanj usodno za druge udeležence prometnih nesreč s smrtnim izidom, če se pri tem sklicujemo na statistiko. Žal je že prva polovica leta 2015 drugačna, saj je odstotek smrtno ponesrečenih drugih udeležencev največji v obravnavanem obdobju.
- V vseh letih obravnavanega obdobja je umrlo največ potnikov, več kot tretjina vseh umrlih med drugimi udeleženci. Četrtnina umrlih je pešcev, skoraj 14 odstotkov voznikov motornih koles, voznikov osebnih avtomobilov in kolesarjev pa med 8 in 9 odstotki.
- Delež moških drugih udeležencev je okoli 68, žensk pa 32 odstotkov. Variiranje po letih je majhno. Je pa odstotek umrlih udeležencev manjši od odstotka umrlih udeleženk. Prvi je 65, drugi pa 35 odstotkov.
- Povprečna starost drugih udeležencev prometnih nesreč s smrtnim izidom je podobna povprečni starosti prebivalstva in je bila v obravnavanem obdobju 41,3 leta, kar je za 5 let več kot v obdobju 2004-2008.
- Smrtnih žrtev prometnih nesreč s smrtnim izidom je več med starejšimi udeleženci.

VII.4 Povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo

- Povprečno 680 udeležencev prometa na leto povzroči prometne nesreče s hudo telesno poškodbo, od tega moški 77 odstotkov in ženske 23 odstotkov.
- Pri prometnih nesrečah s hudo telesno poškodbo je 53 odstotkov hudo poškodovanih povzročiteljev in 47 odstotkov drugih udeležencev. V primerjavi z obdobjem 2004-2008 je več poškodovanih drugih udeležencev.
- Približno 18 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je alkoholiziranih.
- Polovica vseh povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo so vozniki osebnih avtomobilov, 18 odstotkov je kolesarjev, 13 odstotkov voznikov motornih koles, sledijo pa vozniki koles z motorjem, vozniki tovornih vozil in drugi.

- Povprečna starost povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je bila v obravnavanem obdobju 2012-junij 2015 43 let, kar je za 6 let več kot v obdobju 2004-2008.
- Pogosti povzročitelji prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo so vozniki z vozniškim stažem krajšim od enega leta.
- 35,3 odstotka vseh povzročiteljev (moški in ženske) prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je nesrečo povzročilo zaradi neprilagojene hitrosti, kar je samo za en odstotek manj, kot v obdobju 2004-2008, pri tem pa je delež moških za 3 odstotke večji v obdobju 2012-junij 2015, delež žensk pa za 9 odstotkov manjši. Ženske največ prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo povzročijo zaradi neupoštevanja pravil o prednosti, neprilagojena hitrost je na drugem mestu.
- Delež pešakinj, ki so povzročile prometno nesrečo s hudo telesno poškodbo je skoraj trikrat večji od deleža pešcev.
- 92 odstotkov povzročiteljev prometnih nesreč s hudo telesno poškodbo je bilo slovenskih državljanov.

Citirani viri:

Brvar, B. (2011). Statistična analiza nekaterih dejavnikov varnosti cestnega prometa. V: D. Petrovec (ur.) *Varnost cestnega prometa* (str. 253-626). Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Elvik, R. (2010) Sources of uncertainty in estimated benefits of road safety programmes. *Accident Analysis and Prevention*, 42, 2010, str. 2171-2178.

Resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 (ReNPVCP13-22). Uradni list RS, št. 39/2013.

Road safety in the European Union (2015), European Commission, Pridobljeno na: http://ec.europa.eu/transport/road_safety/